

Экспресс ТЖ

ҚАЗАҚ ҚАТЫНАС ЖОЛДАРЫ УНИВЕРСИТЕТІ

2004 жылдан бастап шығады

желтоқсан
декабрь

2025

№ 12 (223)

Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың Тәуелсіздік күнімен құттықтауы

Құрметті отандастар!

2025 жылғы 16 желтоқсан

Тәуелсіздік күні құтты болсын!

Бұл мерекенің еліміз үшін мән-маңызы айрықша. Осы күні халқымыз Қазақстанды егемен ел ретінде дамыту жолында ерікті әрі түпкілікті таңдау жасады. Тәуелсіздік бәрінен қымбат! Біз бабалар рухына тағзым етіп, өскелең ұрпақ алдындағы тарихи жауапкершілікті сезіне отырып, осы ұстанымға адал боламыз.

Азаматтарымыздың ырысты ынтымағының, өзара қолдауының және жасампаз еңбегінің, сондай-ақ қоғамдағы тұрақтылық пен келісімнің арқасында Қазақстан Тәуелсіздікті нығайту ісінде елеулі жетістіктерге қол жеткізді. Қазір бүкіл әлем жылдам өзгеріп жатыр. Түрлі сынақтармен қатар, тың мүмкіндіктерге толы жаңа тарихи дәуір

басталды. Мұндай жағдайда біз жас және озық ойлы ұлт ретінде болашаққа зор үмітпен және нық сеніммен қарап, берекелі бірлігімізді сақтауымыз керек. Еліміздің жаһандық деңгейдегі беделі мен бәсекеге қабілетін арттырып, Қазақстанды көркейген мемлекет ретінде дамыту үшін аянбай еңбек етуіміз қажет. Қазір жүзеге асырылып жатқан ауқымды реформалардың нәтижесінде зор табысқа жетеміз деп сенемін. Жан-жақты жаңғыруға бағытталған стратегиялық бағдарымыздан ауытқымай, Әділетті, Күшті, Таза, Қауіпсіз Қазақстанды құрамыз.

Баршаныңа мол бақыт, бақ-береке және толағай табыс тілеймін!

Қастерлі Тәуелсіздігіміз мәңгі болсын!

ТӘУЕЛСІЗДІК – ҰЛТ РУХЫНЫҢ МӘНГІЛІК ТЕМІРҚАЗЫҒЫ

Құрметті профессор - оқытушылар құрамы, қадірлі қызметкерлер, студенттер!

Сіздерді халқымыздың ең қасиетті де қастерлі мерекесі – Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күнімен шын жүректен құттықтаймын! Тәуелсіздік – бұл күнтізбедегі атаулы күн ғана емес. Ол – бабалар аманаты, ұлттың рухани өзегі, еркіндікке деген ұмтылыстың тарихи жеңісі. Егемендік бізге өз тағдырымызды өз қолымызбен айқындау құқығын, ұлттық құндылықтарымызды жаңғырту мүмкіндігін және болашаққа нық сеніммен қадам басу жолын сыйлады.

Тәуелсіздік жылдары Қазақстан білім мен ғылымды ел дамуының басты тірегіне айналдырды. Осы үдерісте университеттердің ролі айрықша. Білім ордалары – тек маман даярлайтын мекеме емес, елдік ой қалыптасатын, азаматтық ұстаным беки түсетін, ұлттың интеллектуалдық әлеуеті шыңдалатын қасиетті кеңістік. Осы тұрғыда университетіміз де тәуелсіз еліміздің даму жолында өз миссиясын

абыроймен атқарып келеді. Біздің басты байлығымыз – білімді де білікті ұстаздар, өз ісіне адал қызметкерлер және болашаққа сеніммен қарайтын, ізденімпаз студент жастар. Сіздердің еңбектеріңіз бен талпыныстарыңыз – ел ертеңінің берік іргетасы. Университет қабырғасында қалыптасқан академиялық мәдениет, жауапкершілік пен бірлік рухы тәуелсіздіктің мәнін күнделікті еңбекте айқындайды. Тәуелсіздік бізге тек мүмкіндіктер ғана емес, үлкен жауапкершілік те жүктейді. Еркін елдің ұрпағы білімді, саналы, отаншыл әрі жаңашыл болуы тиіс. Біз жастарды дәл осындай тұлға ретінде қалыптастыру жолында өз жұмысымызды жүйелі түрде жалғастыра береміз.

Осы айтулы мерекеде баршаңызға зор денсаулық, шығармашылық табыс, толағай жетістіктер тілеймін. Әр шаңыраққа тыныштық пен береке орнасын. Тәуелсіз еліміздің тұғыры биік, болашағы жарқын, рухы асқақ болсын!

ОМАРОВ Амангелді Жұмағалиұлы
МТУ Президенті

ТӘУЕЛСІЗДІК ПЕН ЖАҢА ЖЫЛ – БІРЛІК ПЕН ЖАҢАРУДЫҢ НЫШАНЫ

Құрметті профессор - оқытушылар құрамы, қадірлі қызметкерлер, ардақты студенттер! Сіздерді еліміздің ең қастерлі мерекелерінің бірі – Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күнімен және баршамыз асыға күтетін Жаңа жыл мерекесімен шын жүректен құттықтаймын!

Тәуелсіздік – халқымыздың сан ғасырлық арман - тілегінің орындалуы, ұлттың рухани жаңғыруы мен мемлекет ретінде қалыптасуының берік негізі. Биыл егемендігімізге 34 жыл толып отыр. Осы уақыт ішінде Қазақстан әлем картасында өзіндік орны бар, саяси тұрақты, экономикалық әлеуеті мықты, білім мен ғылымды басты құндылық еткен мемлекетке айналды. Бұл жетістіктер – ел бірлігінің, халқымыздың қажырлы еңбегінің және болашаққа деген сенімінің нәтижесі.

МТУ тәуелсіз еліміздің даму жолында білім мен ғылым саласына өз үлесін қосып келе жатқан іргелі оқу орындарының бірі. Университетімізде жоғары білікті, бәсекеге қабілетті мамандар даярлау, заманауи білім беру технологияларын енгізу, ғылыми-зерттеу жұмыстарын дамыту бағытында жүйелі жұмыстар атқарылуда. Оқытушыларымыздың кәсіби шеберлігі, қызметкерлеріміздің жауапкершілігі мен студент жастардың ізденісі – оқу ордамыздың басты байлығы.

Тәуелсіздіктің әр жылы бізге үлкен жауапкершілік жүктейді. Ел болашағы – бүгінгі жастардың қолында. Сондықтан білімді, отаншыл, ұлттық құндылықтарды қадірлей білетін, жаһандық өзгерістерге бейім тұлға қалыптастыру – баршамыздың ортақ міндетіміз. Бұл жолда университет ұжымы өз миссиясына адал болып, заман талабына сай жаңашыл бастамаларды жүзеге асыра береді.

Жаңа жыл – әрдайым жаңару мен үміттің, алға қойған мақсаттарды қайта бағалап, жаңа белестерді бағындырудың бастауы. Өтіп бара жатқан жыл университетіміз үшін мазмұнды әрі жемісті болды деп сеніммен айта аламын. Алдағы жылда да бірлік пен ынтымақтың арқасында жаңа жетістіктерге жетіп, биік мақсаттарды жүзеге асырамыз деп сенемін. Осы айтулы мерекелер қарсаңында баршаңызға зор денсаулық, отбасыларыңызға амандық, еңбектеріңізге табыс тілеймін. Студент жастарға сапалы білім алып, ел игілігі үшін қызмет ететін білікті маман болып қалыптасуларына тілектеспін.

Тәуелсіз еліміздің тұғыры биік, болашағы жарқын болсын! Жаңа жыл әр шаңыраққа қуаныш, береке мен молшылық әкелсін!

ТҰРДАЛИЕВ Әуезхан Тұрдалыұлы,
МТУ ректоры

ҰСТАЗҒА ТАҒЗЫМ – ҰРПАҚҚА ӨНЕГЕ

Құрметті академик, профессор, ардақты ұстаздар! Халықаралық көліктік - гуманитарлық университетінің дамуына өлшеусіз үлес қосып, республикалық деңгейде мойындалған академик, профессор ұстаздарымызды «Құрметті зейнеткер» және «Құрметті ғылым қайраткері» төсбелгісімен марапаттарыңызбен шын жүректен құттықтаймыз! Бұл марапат – сіздердің саналы ғұмырларыңызды білім мен ғылымға арнаған қажырлы еңбектеріңіздің, жоғары кәсібиліктеріңіздің және жас ұрпақ тәрбиелеудегі ерен қызметтеріңіздің жемісі. Сіздер жылдар бойы отандық ғылымның дамуына серпін беріп, мыңдаған шәкіртке сапалы білім мен терең тәрбие дарыттыңыздар. Әрбіріңіз университет тарихында ғана емес, еліміздің білім кеңістігінде өшпес із қалдырдыңыздар.

Омаров Амангелды Джумағалиевич, Каспақбаев Кабдил Султанович, Курманғалиев Карим Шолпанқұлович, Баймұханбетов Ахметқазы Бадауяұлы, Естекова Қаншаим Жорабайқызы, Иманбердиев Доғдырқұл Джакыпбаевич, Сұлтанғазинов Сулеймен Қазиманұлы университетіміз үшін сіздердің өмірлік тәжірибелеріңіз, ғылыми жетістіктеріңіз бен адами

болмыстарыңыз – баға жетпес қазына. Сіздер қалыптастырған ғылыми мектептер, жазылған еңбектер мен тәрбиеленген шәкірттер – бүгінгі және келер ұрпаққа бағыт-бағдар беретін берік негіз. Университет қабырғасында орныққан академиялық дәстүрлер мен рухани құндылықтар да сіздердің еңбектеріңіздің айқын дәлелі.

«Құрметті зейнеткер» және «Ғылым Қайраткері» төсбелгісі – қызмет жолының аяқталуы емес, керісінше, өмірлік даналықтың, абырой мен құрметтің жаңа белесі. Сіздердің ақыл-кеңестеріңіз бен өнегелі жолдарыңыз жас оқытушылар мен студенттер үшін әрдайым үлгі болып қала береді. Университет ұжымы сіздерді әрдайым мақтан тұтады және зор ризашылықпен құрмет көрсетеді.

Осы айтулы күні баршаңызға зор денсаулық, ұзақ ғұмыр, отбасыларыңызға амандық пен береке тілеймін. Алдағы өмірлеріңіз шаттыққа, тыныштық пен қуанышқа толы болсын. Ұрпақ алғысына бөленіп, ел игілігі үшін жасаған еңбектеріңіздің жемісін көре беріңіздер! Сіздерге деген құрметіміз мәңгі, еңбектеріңіз ешқашан ұмытылмайды.

Құрметпен, МТУ ұжымы

Құрметті профессор-оқытушылар құрамы, қадірлі қызметкерлер!

Сіздерді аудан әкімінің және МТГУ президентінің атынан табысталған Мақтау қағаздарын алуларыңызбен шын жүректен құттықтаймыз!

Бұл марапат – сіздердің білім мен ғылымды дамыту жолындағы адал еңбектеріңіздің, кәсіби шеберліктеріңіздің және университет пен ауданның әлеуметтік-мәдени дамуына қосқан қомақты үлестеріңіздің жоғары бағалануының айқын көрінісі. Әрбір ұстаз бен қызметкердің күнделікті еңбегі – жас ұрпақтың саналы азамат болып қалыптасуына, еліміздің болашағының нығаюына бағытталған жауапты қызмет.

МТГУ – өңірдің ғана емес, ел көлемінде танылған білім ордасы. Университеттің жетістіктері ең алдымен оның білікті оқытушылары мен өз ісіне берілген қызметкерлерінің еңбегімен өлшенеді. Сіздер заманауи білім беру талаптарына сай оқыту әдістерін енгізіп,

ЕҢБЕККЕ ҚҰРМЕТ – ЕЛГЕ ҚЫЗМЕТ

ғылыми-зерттеу жұмыстарын дамытуға, оқу процесінің сапасын арттыруға және университеттің қоғамдық беделін көтеруге аянбай еңбек етіп келесіздер.

Аудан әкімінің марапаты – жергілікті атқарушы билік тарапынан көрсетілген сенім мен құрметтің белгісі. Бұл сіздердің тек оқу ордасы аясында ғана емес, ауданның әлеуметтік, мәдени және рухани өміріне белсенді атсалысып жүргендеріңізді айғақтайды. Ал университет президентінің атынан берілген мақтау қағазы – білім ордасының дамуына қосқан үлестеріңіз үшін білдірілген зор ризашылық пен жоғары бағаның көрінісі.

Бүгінгі марапат иелері – кәсіби жауапкершілігі жоғары, шығармашылық ізденістен жалықпайтын, өз ісіне адал мамандар. Сіздердің еңбектеріңіз жастарға үлгі, әріптестерге өнеге.

Университет қабырғасында қалыптасқан тұрақтылық пен ынтымақ, академиялық тәртіп пен еңбек мәдениеті – осындай білікті кадрлардың арқасы. Алдағы уақытта да білім беру мен ғылым бастамалар күтеміз. Білім беру сапасын арттыру, ғылыми әлеуетті нығайту, студенттердің шығармашылық және азаматтық дамуына жағдай жасау жолында бірлесіп еңбек етеміз деп сенеміз. Әрбір табысты қадамдарыңыз университетіміздің абыройын асқататын, ауданымыздың дамуына серпін берері сөзсіз.

Осы қуанышты сәтте баршаңызға зор денсаулық, отбасыларыңызға амандық, еңбектеріңізге табыс тілейміз. Шығармашылық шабыттарыңыз артып, алдағы қызмет жолдарыңыз жаңа жетістіктерге толы болсын. Сіздерге көрсетілген құрмет – адал еңбектеріңіздің лайықты бағасы.

Бұл мақаланы Айдан Айданов және МТГУ президенті әзірледі.

АДАЛДЫҚҚА БАСТАР ЖОЛ:

БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ БАСТАМАЛАРЫ

Қазіргі қоғамның басты талаптарының бірі – әділдік, ашықтық және жауапкершілік қағидаттарына негізделген орта қалыптастыру. Бұл бағытта жастардың рөлі ерекше, өйткені елдің ертеңгі дамуы дәл солардың сана-сезіміне, таңдауларына және азаматтық көзқарасына тікелей байланысты. Осыған орай білім беру мекемелерінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру мақсатында кешенді жұмыстар жүйелі түрде жүргізіліп келеді.

Осындай маңызды бастамалардың бірі ретінде университетімізде, барлық кафедраларды жұмылдыра отырып, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру – әр студенттің борышы» атты іс-шара ұйымдастырылды. Бұл кездесудің негізгі мақсаты – жастар арасында құқықтық сауаттылықты арттыру, парасаттылық құндылықтарын насихаттау және сыбайлас жемқорлықтың қоғамға тигізетін кері әсерін түсіндіру болды.

Іс-шара барысында оқу орнының оқытушылары, тәрбие ісі жөніндегі проректор, университетіміздің комплаенс офицері және кураторлар студенттерге Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатының мән мен мазмұнын, қолданыстағы заңнамалар мен олардың орындалу тетіктерін түсіндірді. Сондай-ақ, күнделікті өмірде кездесу мүмкін болатын сыбайлас жемқорлық көріністеріне қарсы тұрудың жолдары талқыланды.

Осы бағытта білім алушылардың шығармашылық белсенділігі жөнінде айтар болсақ, Жастардың қызығушылығын арттыру және алған білімдерін шығармашылық нысанда бекіту мақсатында студенттерге «Сыбайлас жемқорлыққа жол жоқ!» тақырыбында плакат әзірлеу тапсырылды. Бұл жұмыс тек көрнекілік дайындау емес, сонымен қатар студенттердің сыни ойлауын, жауапкершілігін және азаматтық ұстанымын қалыптастыратын тәрбиелік процесс болды.

Плакаттарды дайындау кезінде студенттер шағын топтарға бөлініп, өз ой-пікірлерін ортаға салды, қоғамдағы әділдік, заңдылық, адамгершілік тақырыптарында пікірталас жүргізді. Олар сыбайлас жемқорлықтың экономикаға, мемлекеттік қызмет сапасына, халықтың әл-ауқатына және жастардың болашағына әсерін талқылады. Әр топ өз тұжырымын көркем әрі мазмұнды етіп жеткізуге тырысты.

Дайындалған плакаттар мазмұны жағынан да, дизайн жағынан да әсерлі болды. Онда адалдық, парасаттылық, ашықтық сынды құндылықтар бейнеленіп, «Әр азамат – жемқорлыққа қарсы!» ұрандар, бейнелер арқылы көрсетілді. Бұл жұмыстар оқу орнының ақпараттық бұрыштарына ілініп, барлық студенттер мен қызметкерлерге ашық түрде таныстырылды.

Бұл іс-шараның тәрбиелік мәніне тоқталсақ. Аталмыш іс-шара студенттердің құқықтық сауатын жетілдіріп қана қоймай, оларды қоғамдағы маңызды мәселелерге бейжай қарамауға үйретеді. Пікір алмасу барысында көптеген студенттер сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік мәдениеті әр адамның бойынан басталатынын, ең алдымен өз іс-әрекетінде адал болудан бастау алатынын ерекше атап өтті.

Студенттердің өз қолымен жасаған әрбір плакат – олардың қоғам алдындағы жауапкершілігін сезінгенінің дәлелі. Әсіресе, жастардың сыбайлас жемқорлық мәселесіне бейжай қарамай, өз ойларын ашық әрі батыл жеткізуі олардың азаматтық санасының қалыптасып келе жатқанын көрсетеді. Осы жұмыстарды орындау барысында көптеген студенттер әділдік пен парасаттылықты тек сөзбен емес, нақты іспен дәлелдеудің маңызды екенін түсінді. Олар өз буынның өзгеріс жасай алатынына сенім білдіріп, қоғамда адалдық қағидаттарын нығайтуға дайын екендерін көрсетті.

Бұл іс-шара оқу орнының рухани өміріне ерекше серпін берді. Студенттердің өзара пікір алмасуы, ортақ идеяға бірігуі және қоғам үшін маңызды мәселеге шынайы көңіл бөлуі оқу ордасында парасаттылық мәдениетін орнықтыруға ықпал етеді. Осындай кездесулер мен шығармашылық жобалар жастардың бойында адалдық, жауапкершілік және шынайы азаматтық ұстаным қалыптастыруда үлкен рөл атқарады. Бұл — сыбайлас жемқорлыққа

қарсы күрестің ең тиімді жолдарының бірі: сананы тәрбиелеу арқылы болашаққа адал бағыт беру.

Осындай тәрбиелік шаралар жастардың азаматтық жауапкершілігін нығайтып, олардың бойында әділдік пен парасаттылық құндылықтарын қалыптастыруға мүмкіндік береді. Білім беру мекемелеріндегі бұл бағыттағы жүйелі жұмыс болашақ мамандардың қоғам игілігі үшін адал қызмет етуіне үлкен серпін беретіні сөзсіз.

Қазақстандағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы жұмыстардың құқықтық негізі студенттермен кездесулер барысында ғана айтылмайды, олардың оқу жоспарында «Жемқорлыққа қарсы мәдениет негіздері» пәні қамтылған. Атап айтқанда, жастарға Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңы, «Қылмыстық кодекстің 366–367-баптары» (пара беру және пара алу фактілері), сондай-ақ мемлекеттік қызметшілердің қызметін реттейтін «Мемлекеттік қызмет туралы» Заңдары жөнінде түсіндіріледі. Бұл заңдардағы талаптар студенттерге нақты мысалдар арқылы сипатталып, кез-келген азаматтың сыбайлас жемқорлыққа қарсы әрекет ету міндеті Конституцияда белгіленген құқықтық және адамгершілік нормалармен бекітілетіні айтылды. Заңдармен танысу жастардың құқықтық сауатын арттырып қана қоймай, олардың әділдікке деген көзқарасын нығайтады және қоғамдағы заң үстемдігін қамтамасыз етуге үлес қосуға ынталандырады.

БАЙСУГИРОВА Шынар Тастанбековна
«Көлік құрылысы, көпірлер мен тоннельдер» кафедрасының меңгерушісі

ДЕЛОВАЯ ИГРА В МТГУ: СТУДЕНТЫ ПРОТИВ КОРРУПЦИИ

20 ноября, в заседании по делу о взятке и злоупотреблении должностными полномочиями. Роли были распределены максимально широко: от ключевых фигур — судьи, прокурора и адвоката — до незаметных участников, таких как свидетели, потерпевший, подсудимый, эксперт (ответственный за дактилоскопические улики), а также присяжные заседатели и судебные приставы.

Основная цель игры выходила далеко за рамки формального обучения. Она заключалась в формировании активной гражданской позиции, основанной на принципе нулевой толерантности к коррупции. Студенты получили практический инструментарий для распознавания коррупционных рисков в своей будущей профессиональной деятельности и четкое понимание того, что закон работает, если каждая его часть — от сбора доказательств до вынесения вердикта — функционирует слаженно и честно. Участие высшего руководства МТГУ стало наглядной демонстрацией твердой и продвинутой воли по пресечению данной повестки.

Кульминацией многочасового разбирательства стало голосование присяжных заседателей. Подавляющим большинством

голосов они вынесли обвинительный вердикт, тем самым полностью поддержав сторону прокурора. Это решение стало мощным и символическим заявлением всего студенческого и преподавательского сообщества МТГУ: коррупции в нашем обществе не место.

Руководство университета высоко оценило не только уровень подготовки и вовлеченности студентов, но и потенциал подобного практико-ориентированного формата. Такие игры развивают не только правовые знания, но и ключевые для будущих лидеров навыки: критическое мышление, публичную аргументацию и принятие сложных этических решений. Университет выразил намерение сделать подобные деловые игры регулярной частью учебного процесса.

В завершение, коллектив Международного транспортно-гуманитарного университета выражает особую и глубокую благодарность Лим Виктории Владимировне за исключительные усилия и высочайший уровень профессионализма, проявленный при подготовке студентов к этой деловой игре.

подтвердив готовность МТГУ инвестировать в интеллектуальный, моральный и правовой капитал своих студентов, воспитывая поколение, способное строить будущее в условиях полной законности и прозрачности.

МТГУ с гордостью представляет студентов, которые доказали свою готовность быть не только высококлассными специалистами, но и ответственными гражданами. Вы — наше будущее, свободное от коррупционных соблазнов:

1. Овчинников Александр Андреевич (УРЭТ-25)
2. Берсугуров Жангирхан Рустанович (РЭТ)
3. Тылкенов Адиль Адылтевич (С)
4. Наумов Андрей Александрович (ОП)
5. Гурьев Илья Станиславович (Логистика)
6. Серикбай Ильяс Танатулы (ТД-24к)
7. Культаева Томирис Ерболатовна (ЛОГ-24) 2 курс
8. Назаренко Кирилл Сергеевич (УРЭТ-25)
9. Шумар Елисей Александрович (УРЭТ-25)
10. Тутезбаев Амир Ержанович (ТТ-24(р))
11. Ковязин Данил Сергеевич (УРЭТ-25)
12. Ашимов Зулхарнай (ТТ-24(р))

СЕРИКБАЙ Ильяс Таңатулы. ТД-24 К

ЖЕЛТОҚСАННАН ТУҒАН ТӘУЕЛСІЗДІК

сақтауға тәрбиелеу; студенттерге Тәуелсіздігіміздің 34 жылдық тарихындағы экономика мен саясаттағы ғылым, білім және мәдениет саласындағы жеткен жетістіктеріне талдау жасау арқылы білімдерін толықтыру. Жастар арасында патриоттық сезімді қалыптастыру, Отанды сүйуге және ерлікке баулу. Өз тарихын оқып үйрене отырып, ұлтжандылыққа тәрбиелеу. Зерттеу құзыреттілігін қалыптастыру және алған білімдерін одан шығармашылықпен пайдалануға ынталандыру мақсатында өткізіледі.

Қазақ халқының ғасырлар бойғы азаттық ансаған арманы мен ұлттық рухының ең жарқын көріністерінің бірі – 1986 жылғы Желтоқсан оқиғасы. Бұл оқиға – жай ғана жастық эмоцияның әсерінен туған қарсылық емес, тұтас ұлттың намысын оятқан, отарлық жүйеге қарсы рухани серпіліс болған тарихи белес. Желтоқсан – ұлт жүрегіндегі мұзды еріткен, бостандыққа бастар жолды жаққан алғашқы шырақ. 1986 жылдың 17–18 желтоқсан күндері Алматының орталығында алаңға шыққан қазақ жастары әділдік пен ұлттық теңдік талап етті. Олар өз елінің тағдырын сырттан басқаруға қарсылық білдіріп, ұлттық намысын қорғады. Қолдарында қаруы жоқ, тек жүректерінде оты бар жастардың бұл ерлігі кеңестік жүйенің ішкі қайшылықтарын ашып, халықты дүр сілкіндірді. Желтоқсан құрбандарының төгілген қаны мен көз жасы – азаттықтың бағасы, еркіндіктің құны екенін ұмыттырмайды. Желтоқсан оқиғасы тек Қазақстанның емес, бүкіл кеңестік кеңістіктегі ұлттық сана серпілістерінің бастауына айналды. Бұл көтеріліс Кеңес Одағының әлсіреуіне ықпал еткен факторлардың бірі болды. 1991 жылы 16 желтоқсанда Қазақстан Тәуелсіздігін жариялап, ғасырлар бойы армандаған азаттығына қол жеткізді. Осы күн – Желтоқсан алаңында өткен оқиғалардың заңды жалғасы әрі тарихи жеңісі. Бізге Тәуелсіздік Туын, қазақтың Көк байрағын биік көтеріп, ел екенімізді дәлелдеп, дүние жүзіне танылуымызға себеп болған және дүниені дүр сілкіндірген Желтоқсан оқиғасына биыл 39 жыл, Тәуелсіздігімізге 34 жыл толады. Тәуелсіздіктің түп тамыры «Желтоқсан» көтерілісіне тікелей байланысты екендігіне ешкім дау айта алмас. Тәуелсіздіктің түп тамыры сонау бабалар ар-намысынан туындап жатқан жоқ па? Бейбіт шеруге шығып, билік тарапынан кінәлі деп саналған жастарымыздың бір бөлігі қанды қырғында көз жұмса, аман қалғандары өздері ансаған азаттықты қызығын көруде. Уақыт емші деп өзімізді жұбатқанымызбен, қыршындар кеткен бауырларымыз есімізге түскенде жан-жарасы жаңғырып, қайғының айықпаса дертіне шалдыққаныңды терен сезіне түссен. Қайрат Рысқұлбеков, Ләззат Асанова, Сәбира Мұхамеджанова, Ербол Сыпатаев сынды қандастарымызды естен шығару мүмкін бе? Желтоқсан көтерілісінің салдарынан қаза болған жазықсыз қаһармандардың рухына бас иіп, бір минуттық еске алынды. Іс-шарамызды ашу мақсатында бірінші сөз кезегі – беріледі. «Алматы техника-экономикалық қатынас жолдар колледжінің» жалпы білім беру бөлімінің төрайымы Алишева Айгуль Сарсеналықызына сөз берілді. Ғылыми-теориялық конференцияға желтоқсаншы ардагерлер: Кереев Сакен Хамидоллаевич, Бейсеев Нурболсын Абдикаримович Желтоқсан көтерілісіне қатысқандықтары туралы қысқаша баяндап, жастарға өз елінің патриотты болуға шақырды. Ғылыми-теориялық конференцияда баяндама және өлең жолдарын оқыған студенттер: Әбікен Дарын ЛОКСБ 25/9-1 тобының студенті «Тәуелсіздік бастауы - Желтоқсан», Еркемұлы Ерасыл ЛОКБ 25/9-2 тобының студенті «Тәуелсіздікке жеткізген желтоқсандықтар рухына тағзым», Салимбаев Диас ЛОГБ 25/9-4 тобының студенті «Ничто не забыто, никто не забыт», Дүйсен Гулдана ОПУСБ 25/9-1 тобының студенті «Азаттығым, ақ таным - Желтоқсан», Дүйсенбай Самғат ЛОКСБ 25/9-1 тобының студенті «Тәуелсіздікке ұмтылған қазақ жастары», Канатова Рахат ЛОГБ 25/9-4 тобының студенті «Независимость Казахстана: история и современность», Ершатұлы Қасиет АТУСБ 25/9-1 тобының студенті «Тәуелсіз Қазақстан: тарих тағылымдары және қазіргі заман», Мұратқызы Алтынай ЭЖДБ 24/9-1 тобының студенті «Желтоқсан алаңы», Дүзелбаев Нурбол ПОБ 23/9-1 тобының студенті «Қабірден хат» (Қайрат Рысқұлбековтың монологу), Біләл Ералы ЛОКБ 24/9-2 тобының студенті «Тәуелсіздік» Алматылы Әлихан ЛОКСБ 25/9-1 тобының студенті «Тәуелсіздік - тірегім», Эрнст Айзере ЛОГБ 25/9-1 тобының студенті «Тәуелсіздік таңы». Өз өнерлерін ортаға салды. Ғылыми -

теориялық конференцияны ЛОКБ 24/9-2 тобының студенті Әлібек Әділет жоғары дәрежеде жүргізді. Сонымен қатар конференцияда Турсынбеков Шыңғыс ЛОКБ 25/9-2 тобының студенті «Балбырауын» күйімен өз өнерін көрсете білді. Конференцияда «Желтоқсан желі» және «Атамекен» әндеріне хор орындалды. Конференцияда желтоқсан ардагерлері «Алғыс хаттармен» және қатысқан студенттер «Сертификаттармен» марапатталды. Тәуелсіздік – ұлттың рухани жаңғыруы, тарихи әділеттің орнауы, ұлттық құндылықтардың қайта түлеуі, жаңа дәуірге жол ашуы. Бүгінгі бейбіт таңымыз бен көк байрағымыздың желбіреуі – Желтоқсан қаһармандарының қайсарлығының арқасы. Желтоқсан оқиғасы бізге еркіндіктің оңайлықпен келмегенін ескертіп, оны қастерлеуді үйретеді. Желтоқсаннан туған Тәуелсіздік – әр қазақтың жүрегіндегі мәңгілік рух, ұрпаққа үлгі болатын отаншылдықтың символы. Бүгінгі жас ұрпақ Желтоқсан бағырларының ерлігін ұмытпай, елін сүйіп, мемлекеттігін нығайту жолында еңбек етуі тиіс. Өйткені тәуелсіз елдің болашағы – саналы намысты, рухы биік жастардың қолында. Желтоқсан – өткеннің елесі емес, бүгінгі еркіндігіміздің бастауы. Тәуелсіздік – Желтоқсаннан жаралған қасиетті құндылығымыз. Тәуелсіздік – Желтоқсаннан бастау алған қасиетті құндылық. Оны сақтау, қадірлеу және нығайту – бүгінгі ұрпақтың қасиетті міндеті. Желтоқсан ерлігінің рухы әрдайым жүрегімізде жаңғырып, елдігімізді бекемдеуге қызмет етуі тиіс. Ғылыми-теориялық конференция «Атамекен» әнімен қорытындыланды.

АЛИШЕВА Айгуль Сарсеналықызы
САРКЕЕВА Гулнара Токаевна
Тарих пәнінің педагогтары

ҒАЛАМДЫҚ ПЕН ҚОҒАМДЫҚ ҚЫЗМЕТТІҢ ЖАРҚЫН ҮЛГІСІ

Ұстаз деген сөзде қаншама мән мағына бар. Ұстаздардың берер білімі, тәрбиесі өте мол. Өкініштісі, Ұстазбен қоштасудан ауыр нәрсе жоқ екен, жаратылыс өз дегенін жасайды. Жаратушының қалауымен дүниеге келген адам баласы пәни жалғанда ата-анасы мен ұстазға ғана қарыздар болады екен. Өйткені әке-шешен жарық дүниеге келуіңе себепші болса, Ұстаз – көкірек-көзін ашып, санаңның өсіп, дүние сырларын тереңдеп түсінуіңе зор пайдасын тигізетін ғажайып жан. Қызық қой, өзінді ата-анаң барда бала санап, ұстазың барда шәкірт сезініп оларға арқа сүйіп, аласыз өмір сүресіз. Бірақ күндердің күнінде олар бақиға жол тартқанда пәни дүниеде мәңгілік жалғыз қалғандай сезім иектеп, жаның жабырқап, көңілің құлазиды... Бүгін... маған (және мен сияқты жүздеген адамдарға) Халықаралық Көліктік-Гуманитарлық Университетінде білім берген ұстазымыз «Күміс Төлебековна дүниеден өтті»,- деген суық хабар жеткенде бір сәт өзімің не естіп тұрғанымыз түсінбей қалғандай күй кештім. Иә, ол сөзді мен жақын арада ести қоямын деген хабар емес еді, бірақ естідім! Естідім де сенер-сенбесімді білмей анырып қалдым. Алайда

«келместің кемесіне мініпті дегені»,- бәрібір санама қандай оқиға болғанын жеткізді. Ұстаздан айрылыпшы... Мұндайда өткен өмірді есіңе алып, бірге жүрген уақыттарға аласұра қол созасың ғой, мен де, де солай болды. Күміс Төлебекованың, маған айтқан ең бірінші сөзі, бәрі есіме келді. Тек, ол кісімен бейсенбі күні соңғы рет кездесеміз деп ойламаппын.

Күміс Төлебековна – мемлекеттік банк жүйесінің дамуына үлес қосқан маман, ұзақ жылдар бойы студенттерге білім беріп, ғылыми зерттеулер жүргізген тұлға еді. Ол өмірінің соңына дейін қаржылық сауаттылық пен экономикалық тұрақтылық мәселелерін көтеріп, жастарды тәрбиелеуге арнады.

Күміс Төлебековна Алматы облысында Балқаш өңірінде дүниеге келген, бірақ оның өмірі Алматы қаласымен тығыз байланысты болды. Жоғары оқу орнын бітірген соң, ол қаржы және экономика саласындағы мамандықты таңдады. Оның білім жолы – қиындықтарға қарсы тұрудың үлгісі. Кеңес Одағы кезіндегі қатаң шарттарда оқып, ғылымға деген құштарлығын сақтап қана қоймай, өзіндік стиль қалыптастырды. Университеттегі оқытушылық қызметінен бастап, ол студенттердің сүйікті профессорына айналды. Ұстазымыздың сабақтары – әр қайсымыздың есімізде: қарапайым тілмен күрделі қаржылық модельдерді түсіндіретін, әрқашан студенттердің болашағына алаңдайтын мұғалім.

Ол қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету бойынша бірнеше мақала жариялады, олар бүгінгі күні де студенттердің оқу бағдарламаларында қолданылады.

Мемлекеттік банктегі қызметі: Тәжірибемен расталған ғалым Күміс Төлебековна өзінің кәсіби мансабын мемлекеттік банк жүйесінде де көрсетті. Ол Қазақстанның ірі банктерінің бірінде жоғары лауазымды қызмет атқарды, онда қаржылық талдау, тәуекелдерді басқару және экономикалық болжамдар бөлімдерін басқарды.

Банктегі жылдары Күміс Төлебековна жастарға жол ашты. Ол интердік бағдарламаларды ұйымдастырып, жас мамандарды тәлімдеуді қолдады. Ғылыми мұрасы: Білім беру саласындағы ізі - Ұстаз ретінде Күміс Төлебековна жүздеген студент дайындады. Ол экономика факультетінде қаржы пәндерін оқытып, ғылыми жетекшілік етті. Оның шәкірттері бүгін Қазақстанның банк жүйесінде, үкіметтік мекемелерде жұмыс істейді. Ол ғылыми конференциялардың тұрақты қатысушысы болды, халықаралық жобаларға қатысты. Соңғы жылдары цифрлық қаржы және тұрақты даму тақырыптарына көп көңіл бөлді.

Жылы жүзі есімізде сақталады. Оның дауысы – студенттердің құлағында қалған, ал қарама-қарсы көздері – шабыт көзі болатын.

Ол кісі бізге «ғылым – бұл қызмет, білім – міндет, ал адамгершілік – ең басты байлық»,- деп айтушы еді. Құрметті Күміс Төлебековна, сіздің естелігіңіз мәңгі есімізде қалады. Ұстаз Жатқан жеріңіз жайлы, жаныңыз жанатта болсын. Шәкірттеріңіз бен әріптестеріңіздің атынан: рахмет сізге, ұстаз!

Бизалиева Шынар Аукеновна

«Бизнес және басқару» кафедрасының аға оқытушысы, магистр

ТЕҢГЕ – МЕМЛЕКЕТ КЕЛБЕТІ

валютаның жалпы тұжырымдасы және дизайны деген ұғымдар бар. Бұрынғы банкноталар елдің экономикалық дамуының әр кезеңінде болған болатын. Олар әр түрлі кезеңде, әр түрлі техникалық жарактандыру кезінде сол кезде болған технологияларды ескере отырып жасады. 1992 жылдың 27 тамызы күні Ұлттық банк теңге купюрасының үлгілерін бекітті. Ергесіне қазақ валютасын өмірге келтірген суретшілер Тимур Сүлейменов, Мендібай Алин, Ағымсалы Дүзелханов, Қайролла Әбжәлеловтер Англияға аттанды. 1992 жылы теңге дизайнындағы портреттер бекітілді. Теңге Ұлыбританияда басылып шықты. 1993 жылдың 12 қарашасы күні Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев «Қазақстан Республикасында ұлттық валюта енгізу туралы» Жарлыққа қол қойды. 1993 жылдың 15 қарашасында ұлттық валюта – ТЕҢГЕНІ енгізу Қазақстан Республикасы экономикалық тәуелсіздігінің айқын көрінісі болып табылады.

«Ұлттық валюта күні» қаржылық кәсіби мерекеге орай оқу орнымызда 13-ші қараша күні «Ұлттық теңге-ұлттық мақтанышымыз» атты тақырыпта экономика пәнінің мамандары мен ұйымдастырылған және колледжішілік студенттер арасында апталық өткізілді. Апталығымыздың өткізудегі негізгі мақсатымыз - Қазақстанның ұлттық ақшасына көшу тарихы, оның маңызын түсіндіру қолдану аясын жете білумен байланыстыру. Апталық аясында өткізілген тәрбие сағатты ұйымдастырушы педагогтарымыз арнайы білім беру бөлімінің экономика мамандығының

педагогтары: Нурбаева Мархабат Аскарбаевна, Жүсіпова Ләззат Кенесовна, Бокашева Гүлназ Абзалқызы; Тоқсанбаева Дәрия Әбілғазықызы. Апталыққа қатысушы педагогтарымыз: Белғожаева Шолпан Дауғоғовна; Саркеева Гулнара Токаевна, сарапшыларымыз: Бижанова Галина Кенжемуратовна, Мукашева Райхан Мейрамхановна. АТУБ - 24/9-1 тобының студенттері: Цой Диана, Еркін Айгерке, Нұржанқызы Саяжан, Сарсен Алиян, Амир Асылжан, Алтынбек Әмина, Қали Алина, Баймұхамет Марғұлан, Джамбул Мансұрқожа, Нажим Асылжан, Әліпбайұлы Әбілхайыр, Уразбек Әлихан, Аманғазы Амина, Аямбек Айханым, Асим Султан.

Тәрбие сағаты бойынша жүргізілген жұмыстарымыз студенттерді шағын үш топқа (депозит, доллар, теңге) бөлу арқылы талқылауға арналған кейстер жобасының тақырыбын қорғау арқылы шығармашылық қабілеттерін дамыта алды, әр топ келесі ақпараттарды ақша түрінің анықтамасы және сипаттамасы, қайда және қалай қолданылады, жағымды және жағымсыз жақтары, өмірден алынған мысалдар, болашақтағы мүмкіндіктерін пайдалана алды. «Ақша эволюциясы», «Сәйкестендіру», «Теңге ілу», «Қай елде ақша қалай аталады?», «Мақал-мәтел», «Миллион кімге бұйырады» ойындарын ойнай отырып, тез шешім қабылдауды, уақытты тиімді пайдалануды үйрене білді. Жалған, шынайы банкноттар элементтерімен таныса отырып, анықтай алды, Quick Response code — «Жылдам жауап коды» арқылы пазлға сілтеме алып, бес мың

теңгелік Сақ стиліндегі банкнотамызды құрып жұмыс істей алды.

Қорытындылай келе, Қазақстан монеталарының ежелгі монета соғу дәстүрі мен заманауи технологиялар сәтті үйлесім тапқан. Айналымды монеталар да коллекциялық монеталар сияқты кәсіпқойлар мен коллекционерлердің жоғары бағасын алған. Оған қазақстандық монеташылардың Базельдегі Дүниежүзілік нумизматикалық конференция-көрмеге 2001 жылдан бері қатысып келе жатқаны, Сан-Франциско, Сингапур, Бейжің, Берлиндегі көрмелер сияқты беделді форумдарға қатысуы, сондай-ақ коллекционерлердің Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі мен Қазақстан Теңге сарайының атына келіп түсіп жатқан көптеген сұрағы мен пікірі дәлел бола алады. 2000 жылдан бері Қазақстан монета сарайы мен Ұлттық банк жыл сайын халықаралық конкурстарға қатысып, әртүрлі номинациялар бойынша 20-дан астам марапатқа ие болды.

ЖҮСІПОВА Ләззат Кенесовна,
Арнайы білім беру бөлімінің,
«Экономика» мамандығының педагогы

СТУДЕНТ АТАНҒАН СӘТ: ҰМЫТЫЛМАС АЛҒАШҚЫ КУРС КЕШІ

Университет ең маңызды кезеңдерінің бірі. Кештің қабырғасына келіп, алғаш рет студенттік қатарға қабылданау ш а р а с ы н ы ң салтанатты түрде ұйымдастырылуына күш болды. Бұл біз үшін қуантарлық жағдай болды. Кештің басты мақсаты – бірінші курс студенттерінің бір-бірімен жақын танысуына жағдай жасау, оқу ордасына бейімделуін жеңілдету және университеттің үлкен отбасы екенін сезіндіру.

Шара барысында мен өзім де жаңа ортаға енгенімді толық түсіндім. Алғашқы күндері әр студент өз бағытымен ғана жүріп, тек өз тобының ішінде араласуға бейім болады. Бірақ «Перваш Пати» осы шектеуді жойып, барлық факультет пен топтың студенттерін бір аудиторияда біріктірді. Әртүрлі бағытта жиналған жастар бір залда жиналып, қарым-қатынас орнатып, жаңа достықтың алғашқы қадамдарын жасады. Бұл – студенттік өмірдің

ең маңызды кезеңдерінің бірі. Кештің ұйымдастырылуы жоғары деңгейде өтті. Сахналық жарық, музыкалық сүйемелдеу, техникалық қамтамасыз ету және залдың жалпы атмосферасы ерекше әсер қалдырды. Шараны жүргізген ұйымдастырушылар мен жүргізушілер студенттерді қызықты ойындар мен интерактивтерге тарта отырып, кештің жанды әрі мазмұнды өтті. Әрбір элемент – студенттердің көңіл-күйін көтеруге және кешті есте қаларлық етуге бағытталғаны байқалды.

«Перваш Патиға» арнайы шақырылған қонақтар — қазіргі жастар арасында кеңінен танымал жас орындаушылар Alham, Vaxa, Ali Otenov, Assetski және Taig Abdullin болды. Заманауи бағыттағы әндерімен танылған бұл әртістердің қатысуы кештің әсерін күшейтіп, студенттердің көңіл көтеруіне ерекше серпін берді. Олардың келу мақсаты – жаңа студенттерге жағымды эмоция сыйлау, университет өмірінің алғашқы күндерін ерекше ету және барлық қатысушыларға шабыт беру. Музыкалық бағдарламалар арқылы кештің атмосферасы одан әрі қыза түсіп, залға жиналған жастардың энергиясы айқын сезілді.

Шара соңында студенттерге университет тарапынан арнайы дайындалған сыйлықтар –

МТГУ логотипі бар шоппер мен термос табысталды. Бұл сыйлықтар тек қарапайым зат қана емес, студент үшін маңызды естелік, жаңа кезеңнің басталғанының белгісі іспетті. Университеттің осындай қамқорлық көрсетуі студенттердің көңілінен шықты. Мен үшін «Перваш Пати» – жай ғана концерт немесе ойын-сауық емес. Бұл – жаңа бастаманың, жаңа таныстықтардың, жаңа мүмкіндіктердің есігін ашқан кеш. Университетке алғаш келген күндерімде бәрі

бейтаныс болса, бұл кеш сол бейтаныстықты жойып, ортаға тез сіңісуге көмектесті. Ең бастысы – студенттер арасында бірлік сезімі пайда болды.

Қорытындылай келе, МТГУ-дағы «Перваш Пати» — жаңа студенттердің университет өміріне қадам басқан алғашқы әрі маңызды мәдени шарасы. Бұл кеш өз мақсатына толық жетіп, барша қатысушыға жағымды эмоция мен есте қаларлық әсер сыйлады.

ХАНГЕРЕЙ Айым, ТД-25к, студенті

Тематический семинар «Философия и искусство в постижении смысла жизни»

В рамках юбилейного 20-летия Всемирного дня философии 19 ноября в нашем университете состоялся тематический семинар на тему: «Философия и искусство в постижении смысла жизни».

Семинар объединил студентов и преподавателей, интересующихся тем, как философия и искусство вместе помогают человеку искать ответы на главные вопросы бытия. Участники представили содержательные и оригинальные доклады о том, как философы разных эпох понимали смысл жизни, как художники, музыканты и поэты стремились выразить человеческие переживания и почему именно искусство позволяет увидеть глубину, которую невозможно передать словами. В докладах звучали примеры из античной философии, эпохи Возрождения, а также из современного искусства.

Каждый выступающий сумел по-своему раскрыть значение философии, показав, что она не только академическая дисциплина, но и практическое искусство размышления, анализа и

понимания человеческой жизни.

После выступления состоялась активное обсуждение, в котором каждый смог выразить своё мнение, задать вопросы и обменяться взглядами. Участники спорили о том, может ли искусство помочь человеку найти свой путь и почему размышление о жизни становится особенно важным в стремительно меняющемся мире. Многие отметили, что взаимодействия философии и искусства открывает новые грани понимания человека и его внутреннего мира.

По итогам обсуждения студенты признались, что узнали много нового — как об истории учреждения Всемирного дня философии, так и о значении философии и искусства в постижении смысла жизни. Семинар получился насыщенным, вдохновляющим и помог каждому участнику по-новому взглянуть на собственные поиски смысла жизни.

Мероприятие завершилось общим выводом: философия и искусство — две силы, которые помогают человеку глубже понять жизнь, увидеть её красоту и сложность, научиться мыслить и чувствовать. Именно поэтому значение философии сегодня остаётся столь же важным, как и двадцать лет назад, когда ЮНЕСКО впервые предположило отмечать Всемирный день философии.

Исаева Милана, 2 курс, «Финансы»

